

ДОНЧО ЦОНЧЕВ
ПРОТОКОЛ НА ЕДНО
ДЕЖУРСТВО

chitanka.info

Разсеян, както почти никога, и устремен, както почти винаги, изкачвах се аз по безкрайното стълбище на бялата къщичка с номер пет, улица „Ангел Кънчев“ — тъй преминах, без да усетя, край вратата на собствената си службичка на списание „Съвременник“ (такова мило съседство със самата каса), после преминах и край етажа на ръководството (без да му кимна дори) — продължил съм очевидно нагоре (покрай пламтящата до обед, а следобед чуруликаща редакция), наемал съм между фондовете и канцелариите с бавна и голяма сила, докато се осъзнах в тясната прочута стаичка, която помня най-дълго и най-хубаво от всички.

Разсеян, както почти никога, и устремен, както почти винаги, изкачвах се аз по безкрайното стълбище на бялата къщичка с номер пет, улица „Ангел Кънчев“ — тъй преминах, без да усетя, край вратата на собствената си службичка на списание „Съвременник“ (такова мило съседство със самата каса), после преминах и край етажа на ръководството (без да му кимна дори) — продължил съм очевидно нагоре (покрай пламтящата до обед, а следобед чуруликаща редакция), наемал съм между фондовете и канцелариите с бавна и голяма сила, докато се осъзнах в тясната прочута стаичка, която помня най-дълго и най-хубаво от всички.

Нямаше никой. Яръмов (сега се сетих) го оставих още сутринта да лежи по корем върху едно черно полиетиленово платно — той правеше дупки по това платно, вероятно щеше да сади ягоди. Паунов пък го зърнах нервен пред кафенето между три или четири балерини с баварски акцент — под завистливия по детски поглед на Жеков, сам Жеков — хитро прикрит зад лулата си.

Стоях така единичен в стайчето. Видя ми се странно и невероятно, че поне Емилиян Станев не е тук. Или пък Васил Попов. Покашлях се, запалих цигара и отново се покашлях по-силно. Никой не ми се обади. Погледнах телефона и реших да звънна на Йордан Радичков или на Радослав Михайлов. Не исках това стайче да бъде празно, адски не исках това. Можех да позволя всякакви акробации по другите етажи надолу (та и нагоре, между самите международници), но тука — не.

Ръката ми беше върху слушалката, когато дръжката на вратата полека мръдна (ето такъв класически кадър може да се използва в

„Студио Х“), после самата врата се откряна и в пролуката се появи носът на Мария Луканова.

— Здравей — каза тя замислено.

— О, Миче — казах аз.

— Как си, добре ли си?

— Да, но... Всъщност да, разбира се!

— Ей, човек, помниш ли как ядохме баница, а? Каква баница ви бях направила. Пак беше Нова година.

— О, Миче...

Тя дръпна носа си от пролуката и докато попъшкам още малко, толкова сам, дръжката на вратата отново помръдна полека. Мичето Луканова ми донесе чашка кафе и тихо отново си излезе.

Изпуптях. Погледнах папките, пълни с разкази и намерения, та си спомних как веднъж бях паднал в яма със силаж. Дъх на силаж, отбеляза професионалният, отдавна подсъзнателен навик в мене. Дъх на кафе — поправих го аз. Покашлях се много силно и заканително, поседнах, да сръбна от кафето, и тогава вратата се отвори рязко.

Влязоха група хора със своите шумни приказки и весело настроение и силно осезаем дъх на „Литературен фронт“.

— Ха! — казаха те. — Разгеле.

Мислех, че ще тупнат една бутилка на масата, и се съгласих.

— Разгеле, я!

Но тези странни типове вместо бутилка тупнаха пред мен една идея. На зор били. Не бил готов броят за Нова година. Никого нямало — виждал съм бил сам. И стига съм стоял (забравих колко десетилетия казах) все от отсамната страна на бюрцето в стайчето. Я малко да мина от другата, просто ей тъй, за едно дежурство.

Мека Мара аз — не усетих кога се преместих.

Един ми отпи от кафето и каза блажено: „Мммм!“ Друг в това време ми бъркаше по джобовете за цигари.

— Е, и в какво ще ми се състои дежурството?

— Абе работата е съвсем проста. Трябва ни разказ от Ст.Ц. Даскалов и например рисунка от Йордан Радичков. Новогодишен брой е, нали разбираш.

— Разбирам, ама аз какво трябва да направя?

— Ти само трябва да осигуриш тези неща. Нищо повече.

Кимнах неопределено и със сетни усилия докопах чашката си с кафето. Беше останала три милиметра течност над кашицата. С другата си ръка свих две цигари от собствената си кутия и за кой ли път вече се изкашлях.

Докато палех първата от цигарите, групата хора излезе от стайчето — все едно, че въобще не е била тук.

Сте Цето го нямаше. Лекувал си бяло петно на нокътя на безименния пръст на левия крак в Сидней.

И Йордан Радичков го нямаше. Били с Дико Фучеджиев и Анастас Стоянов в землището между Мусачево и Равно поле — имало голям пасаж от блатни бекаси, та не се знаело кога ще се приберат по домовете си.

Кипна ми. Ама така ми кипна... Изревах:

— Миче!

(Професионалното ми, склеротично в своята си посока, подсъзнание отбеляза разликата между вик: „Миче“, и вик: „О, Миче!“ Този път не го поправих с нищо.) Тя влезе.

— Миче, направи ми едно кафе, моля ти се, и не пускай никого тука.

— Ясно — каза Мичето. — Остави на мене това.

Докато стане кафето, нахвърлях няколко рисунки в стил Йордан Радичков. После, докато вече пиех кафето спокойно (ако Мария Луканова ви пази, нито майка ви може да влезе при вас, нито децата ви, това също така десетилетия е доказвано), та после, в спокойствието, реших да скалъпя един разказ ала Ст.Ц. Даскалов, разбира се, с наложителен предговор от мен. Ето най-напред моя предговор:

Читателю, читателю, обични ми приятелю, надежда скъпа моя, ти, който си ме спасявал с въображението си толкова пъти, с възможността да си дописваш самичък, каквото обичаш, със снизхождението си, с любовта си, спаси ме и сега от мъката да пиша цял разказ от Ст.Ц. Даскалов, когато това не е нужно въобще, не ти ли стига схемата, която ще предложи, и езиковия материал, с който

тя да се изпълни? Като се надявам, оставам с целувка, твой и тъй нататък — това също го знаеш до пълна досада.

Схема за разказ от Ст.Ц. Даскалов

Гълъб. (Може агне, яре, папагалче, канарче, хомяк.) Дете. Родители. Балкон. Животинката е внесена в дома за радост на детето. (Игра, клане, наблюдение, изтезание.) Великолепни дни вкъщи, нов, осмислен живот, красотата е в самите ни ръце. Но един ден, не щеш ли... (Животинката пада от балкона, лекомислено хвърква, умира в ръцете на любознателния наследник, опечена е за Великден.) И тогава... (Детето се тръшка обляно в сълзи, упреква, драци по лицето неосъзнатия, груб родител, не иска изобщо да играе с ашика, който е останал от любимото агне.) Родителят тутакси разбира всичко. Милите деца, те ще ни спасят от нас самите. Финал — поука: Душата на човека (защо не и на животното) — над всичко!

Езиков материал за изпълнението:

Сеца. Бреца, Къца. Клекуца. Бърбуца. Бръсти. Гръсти. Щир. Тищи. Пищи. Бръв. Мръв. Щрапня. Лупна. Нема. Беха. Трица, Кица (за героиня). Мигар. Рока. Бърде. Тестия. Джаде. Подница. Укьо. Манара. Фьорца. Юбеница. Оточка. Одоточка. Мале-мале. Точка!

А рисунката от Йордан Радичков всеки от читателите сам може да си направи, като просто затвори очи, плесне се по челото силно и все тъй със затворени очи нарисува онова, което е видял под клепачите си при удара. На получения резултат се поставят крачета и човка, без всякакви притеснения и съображения от елементарен зоологически и орнитологически характер.

Докато преглеждах тази рецепта и си представях гримасата на моя приятел Йордан Радичков, когато я прочете, групата с дъх на „Литературен фронт“ отново нахълта в стайчето.

— Какво става? — попитаха те бързо.

— Окей.

— Сериозно?!

Свих рамене с небрежна гордост.

— Не си знаеш силата.

— Знам.

— Какво знаеш?

— Знам, че не си знам силата.
И ми текна да добавя:
— Роман да искате от някого?
— Искаме! — извикаха те. — Всичко искаме ние! Само че от
кого? Народът запразни и както виждаш вече няма никой.
— Ами тогава от мен — казах и грабнах на едного от ръката
цигарата му. След това написах на един дъх:

ДОНЧО ЦОНЧЕВ

СЪДБАТА НА МОЯ ЖИВОТ.

РОМАН.

Част първа.

Той: Ако ме слушаш, ще направя къща.

Част втора.

Тя: Ако не ме слушаш, ще съборя къщата.

Епилог от академик Георги Джагаров:

И заживяха така.

Литературните фронтовици грабнаха листа и след миг чух техния
тропот надолу по познатото стълбище.

Бесен от музите, които ме бяха нападнали (не е ли по-точно
обхванали?) в тази малка и велика стаичка, грабнах друг лист и
написах със замах, прима виста, де профундис:

ДОНЧО ЦОНЧЕВ

ЗА МНОГО ГОДИНИ НА НАС.

СТИХОТВОРЕНИЕ.

*Когато кръчмицата бавно опустява
(Какъв разкошен час!),
акъл безплатно да раздавам
обичам аз.*

Ужасно доволен от себе си, оставих листа върху бюрцето, прибрах музейния (от муза, музи) молив във вътрешния си джоб, излязох от стайчето и целунах Мичето Луканова по бузата.

А после чух и собствения си уморен, самотен тропот надолу по разноетажното стълбище, което всъщност води нагоре.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.